

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/248/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5799899740
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5799899740.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a sudcov JUDr. Oľgy Belkovej a Mgr. Miroslava Šeptáka, v právnej veci navrhovateľov: 1/ X. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. - I. č. XXX, Poľská republika, 2/ O. F. Z., rod. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. - I. č. XXX, Poľská republika, obaja zastúpení splnomocneným zástupcom JUDr. Petrom Vevurkom, advokátom so sídlom S., ul. W. č. XXX/XX, proti odporcom: 1/ Ing. X. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom X., ul. C. č. X/XX, zastúpený splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Ivetou Ďurčaťovou, advokátkou so sídlom X., ul. Z. č. XX, 2/ KRAFT Foods Slovakia, a. s., so sídlom Bratislava, ul. Račianska č. 44, IČO: 31 320 180, zastúpený splnomocneným zástupcom JUDr. Martinom Fritzom, advokátom so sídlom M., ul. Q. č. X, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcov: Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad č. 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody, o odvolaní odporcu 1/ a vedľajšieho účastníka na strane odporcov proti čiastočnému rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 10C/87/1999-836 zo dňa 20. decembra 2012, takto

rozhodol:

čiastočný rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zaviazal odporcov 1/ a 2/ k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľom 1/ a 2/ vecnú škodu vo výške 549,38 eur. Odporcov 1/ a 2/ ďalej zaviazal k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľke 2/ bolestné vo výške 111.372,24 eur. V ostatnej časti návrh na zaplatenie bolestného zamietol. Odporcov 1/, 2/ zaviazal k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľke 2/ sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 28.998,21 eur. V ostatnej výške návrh na zaplatenie sťaženia spoločenského uplatnenia zamietol.

Konštatoval, že časť nárokov navrhovateľov mal preukázanú, pričom v tomto smere už nebude vykonávať ďalšie dokazovanie a vzhľadom na časové trvanie prebiehajúceho konania od roku 1999 rozhodol o týchto nárokoch čiastočným rozsudkom. Uviedol, že o zvyšnej časti rozhodne v konečnom rozsudku. V odôvodnení poukázal na vykonané dokazovanie, z ktorého mal preukázané, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Martin zo dňa 31. 03. 1999, sp. zn. 2T 62/1998 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To 535/99 zo dňa 27. 10. 1999 bol odporca 1/ uznaný za vinného z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d/ Tr. zákona a z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2 Tr. zákona, pretože dňa 29. 08. 1997 okolo 21.15 hod po požití alkoholických nápojov za stavu najmenej 2,4 promile viedol osobné motorové vozidlo značky MAZDA 323 ŠPZ SEE 01-28 v úseku Sučany - Martin, pričom začal z dôvodu opitosti vľavo predchádzať pred ním idúce osobné motorové vozidlo nezistenej ŠPZ i keď v protismere prichádzalo osobné motorové vozidlo značky FORD SIERRA ŠPZ NOHN 9207 (PL), v dôsledku čoho došlo k vzájomnej zrážke vozidiel pri ktorej sa zranila posádka vozidla s poľskou poznávacou značkou. Navrhovateľka 2/ utrpela pomliaždenie mozgu, zlomeninu očnénice vpravo, pomliaždenie pravej očnej gule s jej následným operačným odstránením, zlomeniny hornej čeľuste vpravo, krčku a tela pravej stehennej

kosti, dvojitú zlomeninu lakt'ovej kosti vpravo, otvorené zlomeniny II., III. a IV. záprstnej kosti pravej ruky, roztrhnutie pečene, pomliaždenie hrudníka s krvácaním do pohrudničnej dutiny a pomliaždenie hrubého čreva s práceneschopnosťou 1 rok, ktoré zranenie okrem už uvádzanej straty pravého oka zanechalo ďalšie následky stratu čuchu a obmedzenie hybnosti pravého zápästia. V súvislosti so zrušujúcim rozhodnutím Krajského súdu v Žiline nároky týkajúce sa navrhovateľa 1/ v časti, ktoré neboli dotknuté odvolaním, a to z titulu nepriznaného nároku na zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, sa stali právoplatné.

Súd v rámci odôvodnenia svojho rozsudku sa v prvom rade zaoberal vznesenou námietkou premlčania, ktorá sa týkala bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia nad rozsah 8-násobku jeho zvýšenia. V tomto smere zo spisu vyplýva, že zmena návrhu (v zmysle rozšírenia nárokov na 50-násobok) bola súdu doručená dňa 12. 03. 2004, t. j. ešte pred doručením znaleckého posudku, ktorým bolo stanovené bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľky 2/.

Zranenia navrhovateľky 2/ vyhodnotil MUDr. Q. P., primár Ortopedicko - traumatologickej kliniky MFN Martin, ktorý základnú výšku bolestného ohodnotil 1651,25 bodov a sťaženia spoločenského uplatnenia 2080 bodov. Znalec uviedol, že pokiaľ ide o bolestné, toto bolo navýšené o 2116,75 bodu v súvislosti s bolestivejším spôsobom liečby ako opakované infúzie, transfúzie, injekčná liečba a bolestivejšie vyšetrovacie metódy, viaceré operácie a reoperácie, takže celkový počet bodov vo vzťahu k navrhovateľke 2/ bol s navýšením na výšku 3768 bodov. Táto výška bodov, ktorá bola MUDr. Q. P. ustálená bola prijatá a uznaná zo strany navrhovateľky 2/, ako aj odporcov 1/ a 2/ a vedľajšieho účastníka na strane odporcov a navrhli, aby podľa tohto bodového ohodnotenia súd vychádzal aj pri rozhodovaní o nárokoch navrhovateľky z tohto titulu. Podľa doplnku k znaleckému posudku č. 40/2007 zo dňa 28. 09. 2010 v súvislosti s mimoriadnym zvýšením za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia týkajúce sa navrhovateľky 2/ vyplynulo, že k ustáleniu zdravotného stavu možno určiť rok 2008, a to v období medzi vypracovaným znaleckým posudkom MUDr. P. (rok 2005) a vyšetreniami, ktoré vykonal ústav dňa 15. 02. 2008 v rámci dostupných informácií zo zdravotnej dokumentácie. Tento termín ustálenia zdravotného stavu možno akceptovať, pretože pri vyšetrení dňa 15. 02. 2008 išlo o stav trvalý. Pokiaľ ide o ustálenie bolestného, bol určený deň 16. 04. 2007. V tejto súvislosti potom neobstojí vznesená námietka premlčania zo strany vedľajšieho účastníka pokiaľ ide o nárok navrhovateľky 2/ nad ňou požadovanú výšku zvýšenia 8-násobku.

Súd dospel k právnomu záveru, že podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákona sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (ide o subjektívnu premlčaciu dobu). Základom pre ustálenie, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o jej výške treba vychádzať z preukázanej výšky škody, nielen predpokladanej vedomosti poškodeného o vzniku škody a jej rozsahu. Bolesť, ktorá sa pri škode na zdraví jednorázovo odškodňuje je aj bolesť, ktorú poškodený trpí aj napr. pri rehabilitačnej starostlivosti a ďalších medicínskych úkonoch. Preto sú okolnosti rozhodujúce pre určenie bolestného známe zásadne až za celý liečebný proces skončený, alebo trvale ustálený. Poškodený sa až vtedy dozvie o tejto škode, ale najmä o jej výške. O sťažení svojho spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie vtedy, keď škoda na zdraví má pre neho preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony, pre uspokojovanie jeho zdravotných a spoločenských potrieb, alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Vzhľadom na vyššie uvedené obdobie, kedy znalci ustálili dobu stabilizovania, či už bolestného, alebo sťaženia spoločenského uplatnenia a v súvislosti s uplatnením si nárokov navrhovateľky 2/, súd prijal právny záver, že si tieto nároky uplatnila včas.

Nakoľko nárok navrhovateľky 2/ súd nepovažoval za premlčaný, zaoberal sa otázkou zodpovednosti odporcov za škodu, spôsobenú navrhovateľom.

Konštatoval, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až 431 je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa teda nevyžaduje zavinené konanie. To však neznamená, že škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nemôže byť zavinená. Zavinenie však nie je podmienkou vzniku tejto zodpovednosti. Môže mať však význam najmä pri strete prevádzok (viď § 431). Pod pojmom stret prevádzok treba rozumieť predovšetkým stretnutie prevádzok dvoch alebo viacerých prevádzkovateľov dopravných prostriedkov (napr. zrážka dvoch alebo viacerých dopravných prostriedkov); v takomto prípade ide o tzv. priamy stret. Stretom prevádzok však treba rozumieť aj tzv. nepriamy stret, pri ktorom síce nedochádza k zrážke dvoch alebo viacerých dopravných

prostriedkov, ale prevádzkou jedného dopravného prostriedku sa nepriamo ovplyvní prevádzka druhého dopravného prostriedku, v dôsledku čoho dôjde k jeho poškodeniu. Aj pri strete prevádzok ide o objektívnu zodpovednosť, t.j. zodpovednosť vzniká bez ohľadu na zavinenie. Ak ide o vyporiadanie medzi dvoma alebo viacerými prevádzkovateľmi, zodpovedajú podľa účasti na spôsobení škody. Táto účasť je objektívnou účasťou na spôsobení škody, môže však spočívať aj v zavinenom konaní alebo opomenutí niektorého prevádzkovateľa, pokiaľ ním bola založená príčinná súvislosť, ktorá viedla k vzniku škody.

Ust. § 427 upravuje subjekt tejto zodpovednosti, pričom podľa odseku 1 je tento subjekt určený bez ohľadu na to, prevádzkou akého dopravného prostriedku bola škoda spôsobená. Podľa odseku 2 zodpovedajú iba prevádzkovatelia určitých dopravných prostriedkov. Subjektom tejto zodpovednosti môže byť však aj osoba odlišná od osôb uvedených v § 427, ak sú splnené podmienky ustanovené v § 430. Zodpovednostným subjektom môže byť aj vodič dopravného prostriedku, a to napr. podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a medzi spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť. Čo treba považovať za osobitnú povahu prevádzky Občiansky zákonník priamo nevymedzuje. Osobitná povaha spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Zdroju zvýšeného nebezpečenstva nemožno čeliť ani vhodnými opatreniami technického charakteru pri udržiavaní dopravných prostriedkov v stave spôsobilom na riadne užívanie, ani riadnym spôsobom ich užívania v súlade s príslušnými pravidlami premávky. Zdroje zvýšeného nebezpečenstva spočívajú často v skutočnostiach, na ktoré ani prevádzkovateľ, ani vodič nemôžu vplyvať (napr. materiálové vady, únava materiálu, zlyhanie ovládacieho mechanizmu a pod.). Preto je odôvodnená objektívna zodpovednosť. V záujme ochrany tretích (nezúčastnených) osôb sa riziko z prevádzky prenáša výlučne len na prevádzkovateľa. U prevádzkovateľa motorového vozidla je toto riziko znášania následkov zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Podľa ustanovenia odseku 1 sú objektmi zodpovednosti za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu. Pri osobách vykonávajúcich dopravu (či už dopravu osôb alebo dopravu nákladu) je zodpovednosť za škodu podľa § 427 daná bez ohľadu na to, o aký dopravný prostriedok ide; môže ísť o motorové vozidlo, lietadlo, motorové plavidlo, ale aj o iný dopravný prostriedok (napr. lanovka, pohyblivé schody, výťah, kónské povozy a pod.). Podľa ustanovenia odseku 2 za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky zodpovedá aj iný prevádzkovateľ (t.j. taký, ktorý na rozdiel od subjektov uvedených v odseku 1 nevykonáva dopravu) motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzkovateľ lietadla. Občiansky zákonník nevymedzuje pojem prevádzkovateľ dopravného prostriedku; je to pojem širší ako pojem vlastník (hoci spravidla bude s pojmom vlastník totožný), pretože okrem vlastníka zahŕňa aj inú osobu, ktorá je na základe iného než vlastníckeho práva oprávnená na trvalú prevádzku motorového vozidla (napr. štátny orgán, ktorý má právo hospodárenia s motorovým vozidlom). Prevádzkovateľ, ktorý požičal inému motorové vozidlo alebo iný dopravný prostriedok, ostáva prevádzkovateľom motorového vozidla, a tým aj zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky.

Vzhľadom na vyššie uvedené, navrhovateľka založila právo na náhradu voči odporcovi 2/ ako prevádzkovateľovi motorového vozidla a odporcovi 1/ ako vodičovi motorového vozidla. V konaní mal súd preukázané, že stret prevádzok bol spôsobený zavineným konaním prevádzkovateľa a porušením právnej povinnosti vodiča motorového vozidla. Takýmto dôkazom je vo väčšine prípadov rozhodnutie o tom, že bol spáchaný trestný čin alebo priestupok, kde otázka zavineného porušenia povinností je vyriešená. V prejednávanej príhode ide o trestný rozsudok Okresného súdu Martin zo dňa 31. 03. 1999, sp. zn. 2T 62/1998 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To 535/99 zo dňa 27. 10. 1999, ktorým bol odporca 1/ uznaný za vinného z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d/ Tr. zákona a z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2 Tr. zákona.

Súd preto v prípade preukázania výšky nárokov zaviazal odporcov 1/ a 2/ na ich úhradu spoločne a nerozdielne.

V otázke spoluzavinenia navrhovateľky 2/ z vykonaného dokazovania v priebehu tohto sporového konania neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by pri vzniku zodpovednosti za škodu na zdraví

spôsobenú pri dopravnej nehode odporcom 1/, mohli viesť k záveru, že na vzniku škody svojím konaním participovala aj navrhovateľka 2/.

V súvislosti s dopravnou nehodou si navrhovatelia uplatnili voči odporcom náhradu vecnej škody ako aj škody na zdraví, táto bola v priebehu konania medzi účastníkmi ustálená na výšku 549,38 eur, a preto takto vyčíslenú škodu súd navrhovateľom priznal a zaviazal odporcov 1/ a 2/, aby ako solidárni dlžníci túto nahradili.

Ďalším nárokom uplatneným zo strany navrhovateľky 2/ bola náhrada bolestného.

Pokiaľ ide o bolestné, súd základné odškodnenie a jeho zvýšenie tak, ako ho ustálil znalec, považoval za nie dostatočné, aby vystihlo stupeň navrhovateľkou 2/ pretrpenej bolesti, ktoré ako žena podľa lekárskeho posudku musela podstúpiť a ktoré jej priviedli až mučivé a bolestivé stavy s ťažkými komplikáciami v súvislosti s podrobením sa viacerým náročným a bolestivým operáciám. Základná výška bolestného bola stanovená na hodnotu 1651,25 bodov. Súd vychádzajúc zo znaleckých posudkov ako aj zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu prehodnotil so zreteľom na zvlášť bolestivý spôsob liečby svoje pôvodné rozhodnutie o zvýšení bolestného a priznal navrhovateľke 2/ bolestné zvýšené na 30-násobok základného bodového hodnotenia. Základné bolestné predstavuje výšku 113.040,- Sk, pričom 30-násobok predstavuje sumu 3.391.200,- Sk. Nakoľko zo strany vedľajšieho účastníka už bolo navrhovateľke 2/ poukázané bolestné v sume 36.000,- Sk, zostáva k úhrade 3.355.200,- Sk, t. j. 111.372,24 eur. V ostatnej výške (20-násobok základného bolestného) súd návrh navrhovateľky 2/ zamietol ako nedôvodný. Súd stanovil zvýšenie bolestného na 30-násobok, keď mal preukázané, že navrhovateľka 2/ utrpela nasledovné poranenia: polytraumu, traumaticko-hemoragický šok ťažkého stupňa, zlomeninu čeluste vpravo, zlomeninu očnice obojstranne, zlomeninu nosa, zlomeninu čuchových kostí, zlomeninu čelových kostí s vpáčením fragmentov - zlomenina Le Foort III., dilacerácia očného bulbu vpravo, pomliaždenie mozgu v oblasti predných lalokov, otras mozgu ťažkého stupňa, tržno-hmoždné rany v oblasti pravého oka a tváre mnohopočetné, zlomeniny zubov, zlomeninu stehennej kosti vpravo, zlomeninu krčka stehennej kosti vpravo, zlomeninu členkov v oblasti pravého členkového kĺbu, zlomeninu pravej vretennej kosti, zlomeninu v oblasti bázy záprstných kostí II., III., IV. vpravo, zlomeninu dolnej časti lakťovej kosti vpravo, ťažké pomliaždenie hrudníka, krvácanie do hrudníka obojstranne, pomliaždenie brucha ťažkého stupňa, krvácanie do brušnej dutiny, ruptúru pečene, laceráciu hrubého čreva, pomliaždenie a krvné výrony do steny hrubého čreva, tracheostomiu, bola jej zavedená umelá ventilácia pre respiračnú nedostatočnosť, konzumačnú koagulopatiu (masívne krvácanie na podklade porušenia zrážanlivosti krvi na podklade masívnych krvných náhrad). Dňa 02. 10. 1997 bola vykonaná u navrhovateľky 2/ operácia - enukleácia bulbi okuli I.dx (odstránenie očnej gule vpravo), 10. 10. 1997 operácia - plastika dureae matris kranii anterior (plastika pleny mozgovej vpredu), 02. 10. 2000 extrakcia osteosyntetického materiálu z pravej nohy a implantácia totálnej endoprotézy, 23. 05. 2003 reoperácia v oblasti sánky s implantáciou kostných štepov pre nehojaci sa defekt, 14. 01. 2004 plastická operácia kože tváre pre ťažké funkčné zmeny v oblasti pravého oka vykonané modelovanie pravých viečok. Od 24. 09. do 26. 09. 1997 bola hospitalizovaná na oddelení intenzívnej terapie v Nemocnici v Nowom Targu. Tu bola vykonaná stabilizácia zlomenín, antibiotická liečba hyperalimentácia a kontrolné CT vyšetrenie. Poukázaná bola na očné oddelenie v Nemocnici Krakov. Od 26. 09. 1997 do 08. 10. 1997 hospitalizovaná v Nemocnici Krakov na Klinike čelustnotvárovej chirurgie - vykonané vyšetrenia a konzultácie očné, neurotraumatologické a ortopedické s doporučením liečby. Od 08. 10. 1997 do 16. 10. 1997 bola hospitalizovaná na Neurotraumatologickej klinike Nemocnice Krakov, kde bolo vykonané CT vyšetrenie pre rozsiahly defekt v oblasti prednej jamy lebečnej, indikovaná plastika tvrdej pleny lebečnej, ktorá bola dňa 10. 10. 1997 v celkovej anestézii vykonaná. Od 16. 10. 1997 do 09. 03. 1998 bola hospitalizovaná na úrazovo-ortopedickom oddelení v Nemocnici v Zakopanom. Počas hospitalizácie jej bola podaná transfúzia krvi a prebehla infúzna liečba. Bola vykonaná kontrola u očného lekára, vybraté stehy z rán a započatá rehabilitácia. Po konzultácii dohodnutá hospitalizácia na očnom oddelení v nemocnici v Krakove pre nález na pravom oku. Navrhovateľke 2/ bola doporučená chôdza o barlách bez dostupovania na pravú končatinu. Dňa 29. 05. 2000 bol na laryngologickej ambulancii Nemocnica Nowy Targ zistený stav po mnohopočetných zlomeninách v oblasti nosa a strata čuchu. Vzhľadom na dlhý odstup od úrazu jej stav bol uznaný za trvalý. Dňa 01. 06. 2000 bolo na Úrazovej ortopédia Piekary Śląskie konštatované, že pacientka vyžaduje operačnú liečbu z dôvodu nekrózy hlavy pravého bedrového kĺbu a bola doporučená implantácia totálnej endoprotézy po odstránení osteosyntetického materiálu. Dňa 31. 05. 2000 na Očnej poradni Nowy Targ bol konštatovaný stav po úraze pravej očnej bulby, stav po odstránení

pravej očnej gule, aplikovaná očná protéza. Dňa 02. 10. 2000 bola navrhovateľke 2/ implantovaná totálna endoprotéza pravého bedrového kĺbu. Znalec pri vyšetrowaní navrhovateľky 2/ zistil: skrátenie dolnej končatiny o 3 cm s ťažkým poškodením dynamiky chôdze, enukleacia (strata) pravého oka, ťažké kozmetické chyby tváre u ženy vzbudzujúce súcit a funkčné poruchy, rozsiahle keloidné jazvy prevažne v pravej časti tváre s ťažkou deformitou v oblasti pravého viečka s funkčným poškodením obidvoch viečok pravého oka i napriek opakovanej plastickej operácii, úplná strata čuchu, pravá ruka - obmedzenie hybnosti v oblasti zápästia s obmedzením ohnutia nahor o 50 %, ohnutie do dlane plné, uchýlenie ruky dovnútra obmedzené o 1/3, navonok o 2/3 ťažká deformita v oblasti záprstných kostí pravej ruky po zle zhojených luxačných zlomeninách, jazva v oblasti jugularnej jamy po tracheostomii s deformitou trachei - priedušnice s jej striktúrou spôsobujúcou opakované zápaly, obmedzenie privrátenia a odvrátenia pravého predlaktia o 1/3 rozsahu pohybov, posttraumatický, postkomočný syndróm stredného stupňa - bolesti hlavy, nespavosť, závrate, podráždenosť, nesústredenosť. Po implantácii totálnej endoprotézy vpravo po posttraumatickej nekróze hlavy stehennej kosti, obmedzenie hybnosti v oblasti pravého bedrového kĺbu ťažkého stupňa s ohnutím do 80 stupňov, vystretím, s naznačenou flekčnou kontraktúrou, dukcie a rotácie obmedzené o 1 rozsahu. Komplexným posúdením bolo zistené, že ide o stredne ťažké obmedzenie hybnosti pravej koxy, pravý členok - výrazné obmedzenie hybnosti s obmedzením ohnutia nahor s deficitom 100 %, ohnutie nadol s deficitom 30 %. Celkove sa jedná o obmedzenie hybnosti členka na hranici stredného a ťažkého stupňa, bolesti pravého ramena, rozsiahle jazvy po operáciách a poraneniach na tele v rozsahu viac ako 1 %, pravé koleno - prítomná laxita stredného stupňa so známkami poškodenia kolaterálnych väzov. Vzhľadom na takto popísaný vážny zdravotný stav a množstvo poranení a operačných či iných liečebných zákrokov súd ustálil dôvodnosť zvýšenia základného bodového ohodnotenia bolestného na 30-násobok.

Pokiaľ ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, znalec stanovil výšku základného bodového ohodnotenia na výšku 2080 bodov, (pri hodnote 1 bodu 30,- Sk, ide o sumu 62.400,- Sk, t. j. 2.071,30 eur). Súd ju zvýšil z dôvodov uvedených v § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia vzhľadom na rozsah poškodenia zdravia na 15-násobok, čo predstavuje sumu 936.000,- Sk. Nakoľko zo strany vedľajšieho účastníka už bola poukázaná z tohto titulu suma 62.400,- Sk, zostáva k úhrade 873.600,- Sk, t. j. 28.998,21 eur, na túto sumu zaviazal odporcov 1/, 2/ spoločne a nerozdielne. Súd rozhodol o zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia na sumu 15-násobku, keď mal z vykonaného dokazovania preukázané, že v čase dopravnej nehody navrhovateľka 2/ dosiahla fyzický vek 24 rokov. Keďže odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných i spoločenských potrieb, súd nemohol prehliadnuť, že už samotné bodové ohodnotenie (§ 6 ods. 1 vyhlášky) zohľadňuje okolnosť, že poškodená je vplyvom negatívnych následkov utrpeného zranenia obmedzená vo svojich možnostiach (napr. spoločenského, kultúrneho, športového vyžitia, ale aj pracovného uplatnenia). Primerané zvýšenie (§ 6 ods. 2 vyhlášky) až na dvojnásobok predpokladá existenciu ďalších skutočností umožňujúcich záver o tom, že obmedzenia poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením; toto zvýšenie prichádza do úvahy vtedy, keď konkrétny výsledok porovnania zdravotného stavu pred zranením a po ňom opodstatňuje záver, že základné odškodnenie nepostačuje ku kompenzácií dôsledkov zhoršenia zdravotného stavu. Preto súd s prihliadnutím na § 7 ods. 3 citovanej vyhlášky vzhliadal podmienky pre zvýšenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia, pretože už poukazujúc na následky dopravnej nehody tieto predpoklady navrhovateľka 2/ spĺňala. Primeranosť tohto mimoriadneho zvýšenia však súd videl len vo výške 15-násobku, ktorá čiastka je primeraná všetkým tým negatívnym následkom, ktoré u navrhovateľky 2/ boli preukázané v súvislosti s jej obmedzeniami a sťažením do jej budúceho života. Došlo podstatne k zúženiu týchto reálnych možností, no treba uviesť aj to, že tieto možnosti jej nezaniikli celkom, pretože ide o osobu, ktorá je mobilná, nie je odkázaná pri pohybe na pomoc okolia a môže sa venovať aj svojim záujmom, ktoré vykonávala pred úrazom, aj keď teda v obmedzenej miere. Súd však nemohol prehliadnuť aj to, že navrhovateľka 2/ napriek svojmu zlému zdravotnému stavu sa stala matkou, porodila dieťa (č. I. 407 spisu), o ktoré sa aj v súčasnosti stará, ako ona uviedla s pomocou svojej matky. Jej vyjadrenia o tom, že v dôsledku zranení nemôže počať dieťa sa teda ukázali práve z vývoja situácie ako nepravdivé. Napriek skutočnosti, ktorá vyplynula z jej výpovede, o tom, že manžel ju od dieťaťa odhovára, lebo jej zdravotný stav nie je dobrý, bola schopná vynosiť svoje dieťa a je schopná sa oň aj postarať. Súd vzal do úvahy, že so starostlivosťou jej musí pomáhať aj iná osoba, avšak podiel navrhovateľky 2/ na tejto starostlivosti je taktiež daný. Čo sa týka trvalých následkov, ktoré sa mali prejaviť vo sfére pracovného života, súd počas konania mal preukázané, že rozhodnutím zo dňa 23. 11. 1999

(č. I. 73) bola navrhovateľka 2/ zaradená do značného ťažkého stupňa zdravotného postihnutia, do ktorého sú zaradované osoby majúce poškodenú funkciu organizmu v takom stupni, že nie sú schopné prijať zamestnanie v pracovnom zariadení chránenom alebo v prevádzke pre telesne postihnutých, vyžadujúce nevyhnutne za účelom všeobecných úloh stálu alebo dlhotrvajúcu opateru alebo pomoc inej osoby v dôsledku značnej ohraničenej možnosti samostatnej existencie. Zaradenie bolo obmedzené na určitú dobu. Následne dňa 12. 01. 2006 bolo vydané rozhodnutie (č. I. 325), ktorým bol zmenený stupeň zaradenia navrhovateľky 2/, a to do mierneho stupňa zdravotného postihnutia, kde sa zaraďujú osoby, s porušením funkcie orgánov tela, ktorá môže byť zaradená do pracovného procesu na miestach s pracoviskom prispôbeným zodpovedajúcim potrebám a možnostiam jeho telesného postihnutia, vyžadujúce za účelom plnenia spoločenských úloh čiastočnú alebo ohraničenú pomoc inej osoby v súvislosti s obmedzenou možnosťou samostatnej existencie. Práve z uvedených rozhodnutí vyplýva, že zlý zdravotný stav navrhovateľky 2/ nie je konečný, a že sa vyvíja pre navrhovateľku priaznivým spôsobom, a v konečnom dôsledku ju nevytlúčil ani z pracovného života a nevytlúčil ju ani z povinností rodiča a plnohodnotného rodinného života s manželom a dieťaťom. Napriek tomu súd zohľadnil najmä tú skutočnosť, že dopravná nehoda zastihla navrhovateľku 2/ ako 24-ročnú a určite značne obmedzil možnosti jej spoločenského, kultúrneho a športového života, rovnako tak ju obmedzil v pracovnej rovine, aj keď v tomto smere súd konštatoval, že navrhovateľka pred dopravnou nehodou nemala stále zamestnanie, naopak bola nezamestnaná a nepodarilo sa jej preukázať, že v tomto období sa mala reálne zamestnať na pozícii, ktorá jej iba v dôsledku zranení po dopravnej nehode nakoniec pridelená nebola. Práve preukázateľné zlepšenie zdravotného stavu viedlo súd k tomu, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 50-násobku je absolútne neadekvátna a že jej sťaženie spoločenského uplatnenia je menšie ako bolesti, ktoré si v dôsledku vykonaného liečenia musela zažiť.

Prvostupňový súd vyslovil, že o trovách konania rozhodne v konečnom rozsudku.

V zákonnej lehote proti rozsudku podal odvolanie odporca 1/. Žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť a odporcu 2/ zaviazať zaplatiť navrhovateľke 2/ bolestné vo výške 2.557,26 eur, za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 14.499,10 eur a vo zvyšku žalobný návrh zamietnuť.

Namietal, že prvostupňový súd zaviazal spoločne a nerozdielne jeho a odporcu 2/ na úhradu náhrady vecnej škody vo výške 549,38 eur, ktorá navrhovateľom vznikla za zničené osobné veci a ďalej na náhradu bolestného vo výške 111.372,24 eur, ako 30-násobok základného bodového ohodnotenia a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 28.998,21 eur ako 15-násobok základného bodového ohodnotenia.

Mal za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa pokiaľ ide o solidárnu zodpovednosť odporcov 1/ a 2/ vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

Uvádza, že s právnym predchodcom odporcu 2/ mal uzatvorený pracovný pomer na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01. 06. 1994 medzi Čokoládovny - Slovakia, spol. s r. o. (právny predchodca odporcu 2/) ako zamestnávateľom a odporcom 1/ ako zamestnancom. Pracovná zmluva bola uzatvorená ako typ manažérskej zmluvy, na základe ktorej odporca 1/ vykonával funkciu oblastného vedúceho. Z tejto funkcie pre neho vyplývalo, že prácu mal vykonávať v rozsahu podľa potreby zamestnávateľa, zároveň mal oprávnenie jednať a konať v mene spoločnosti a to nielen počas pracovnej doby, ale i v práci nadčas, ktorá bola zohľadnená v dohodnutej mzde. Medzi odporcom 1/ a zamestnávateľom nebolo dohodnuté a ani sa tak nikdy nepraktizovalo a nerobilo, že by odporca 1/ oznamoval alebo musel oznamovať plán svojich pracovných ciest a ani nemusel dávať schvaľovať dopredu alebo následne plán pracovných ciest, ktoré uskutočnil. Jediným kritériom bolo plnenie ukazovateľov, ktoré stanovil a určil zamestnávateľ.

Dňa 29. 08. 1997 odporca 1/ uskutočnil pracovnú cestu do obce Turčianska Štiavnička, kde sa stretol so starostom obce. Prejednávali spolu požiadavku obce voči Čokoládovny Slovakia, spol. s r. o. na poskytnutie sponzorského daru pre žiakov tamojšej základnej školy v súvislosti so začiatkom školského roku 1997/1998. Túto jeho pracovnú cestu a stretnutie potvrdil aj sám starosta obce p. Peter Očka potvrdením zo dňa 03. 03. 2008 ako aj vo svojej výpovedi na pojednávaní.

Právny zástupca odporcu 2/ v konaní namietal, že nebolo v kompetencii odporcu 1/ dojednávať reklamu tým spôsobom, ako to odporca 1/ dojednával v deň, kedy sa stala nehoda, že to patrilo do kompetencie vedenia firmy. Toto tvrdenie právneho zástupcu odporcu 2/ odporca 1/ v konaní rozporoval a poukázal

na písomné prehlásenie p. Ing. X. U., zo dňa 11. 02. 2010, v ktorom prehlásil, že počas výkonu práce u zamestnávateľa Čokoládovny Slovakia, s. r. o., Senica bol na takej istej pracovnej pozícii ako odporca 1/ a jeho pracovnou náplňou bolo aj dojednávanie marketingu a reklamy spoločnosti v danej oblasti ako i kontrola plnenia stanovených cieľov a podriadených zamestnancov. Za účelom operatívneho plnenia úloh mali zverené osobné motorové vozidlá, ktoré používali podľa svojho uváženia a neobmedzene na výkon práce v danej oblasti, pričom na jazdu nikdy nepotrebovali ani nedostávali predchádzajúci ani následný príkaz a pracovné cesty sa ani nikdy neodsúhlasovali.

Vodič prevádzkovateľa dopravného prostriedku nie je zodpovedný za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, ak dopravný prostriedok, prevádzkou ktorého bola spôsobená škoda, použil v rámci svojej činnosti pre prevádzkovateľa. Samostatne by bol voči prevádzkovateľovi zodpovedný len vtedy, keď by bola splnená podmienka ustanovená v § 430, t. j. keď namiesto alebo okrem prevádzkovateľa zodpovedá aj iná osoba. Podľa § 430 ods. 1: „Namiesto prevádzkateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzkateľa.“

Odporca 1/ uvádzal, že v uvedenom prípade nemožno použiť ustanovenie § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka prvá veta, pretože odporca 2/ pracovné vozidlo nikdy nepoužíval bez vedomia, proti záujmom alebo proti vôli zamestnávateľa a takisto to bolo aj v prípade použitia vozidla v čase, kedy došlo k nehode, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že zamestnávateľ nežiadal od neho náhradu škody a škoda ani nikdy nebola prejednávaná ako škodová udalosť. Toto vozidlo mohol používať neobmedzene a podľa potreby. V inkriminovanom čase aj sám odporca 2/ bral túto udalosť ako udalosť, ktorá vznikla pri plnení úloh organizácie a teda ju neposudzoval ako porušenie pracovnej disciplíny a ani z toho dôvodu nerozviazal s odporcom 1/ pracovný pomer. Ak by to nesúviselo s prácou a výkonom práce, zamestnávateľ by to riešil výpoveďou alebo okamžitým skončením pracovného pomeru, čo sa však nestalo, lebo sám zamestnávateľ uznal, že išlo o výkon práce. Zo strany odporcu 2/ nedošlo k rozviazaniu pracovného pomeru pre porušenie pracovnej disciplíny, naďalej u neho odporca 1/ pracoval a k rozviazaniu pracovného pomeru došlo až v neskoršej dobe a z úplne iných dôvodov.

Uvádzal, že prvostupňový súd pre posúdenie zodpovednosti za škodu odporcu 1/ a odporcu 2/ neprávne aplikoval ust. § 427 Občianskeho zákonníka v spojitosti s ust. § 420 Občianskeho zákonníka a teda, že odporca 2/ je zodpovedný za spôsobenú škodu v zmysle ust. § 427 ods. 2 ako prevádzateľ motorového vozidla, ktorý zodpovedá za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky a odporca 1/ je zodpovedný za spôsobenú škodu v zmysle ust. § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý ako vodič motorového vozidla porušením právnej povinnosti zaviniť stret prevádzok, ktorý spôsobil vznik škody. V tomto smere poukázal na rozhodnutie R 29/1979.

Z ohľadom na vyššie uvedené skutočností bol toho názoru, že odporca 1/ nenesie solidárnu zodpovednosť za spôsobenú škodu, ktorá sa stala pri výkone jeho práce, ktorá pre neho vyplývala z pracovnej zmluvy, ale za spôsobenú škodu zodpovedá výlučne len odporca 2/ ako právnická osoba - zamestnávateľ, keď škoda bola spôsobená pri ich činnosti tým, ktorého na túto činnosť použil.

Odvolačný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že prevádzkovateľ, ktorý požičal inému motorové vozidlo alebo iný dopravný prostriedok ostáva prevádzkovateľom motorového vozidla, a tým aj zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky. Avšak odporca 2/ nepožičal odporcovi 1/ motorové vozidlo, ale mu ho zveril a odporca 1/ používal motorové vozidlo odporcu 2/ pre účely výkonu pracovnej činnosti pre odporcu 2/ ako zamestnávateľa. Zákonodarca práve pre tieto prípady ustanovil zodpovednosť právnickej alebo fyzickej osoby za škodu spôsobenú pri činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili.

Pokiaľ ide o vecnú škodu, ktorú si navrhovatelia 1/, 2/ uplatňovali vo výške 549,38 eur, ktorá mala navrhovateľom vzniknúť za zničené osobné veci, ktoré sa v čase dopravnej nehody nachádzali vo vozidle a mali byť zakúpené v Rakúsku odporca 1/ poukázal na skutočnosť, že navrhovatelia neunesli dôkazné bremeno a hodnoverným spôsobom nepreukázali túto vecnú škodu, ktorá nevyplývala ani z trestného spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 2T/62/98.

Čo sa týka výšky bolestného, ktorú súd stanovil na sumu 111.372,24 eur mal za to, že zvýšenie bolestného na 30-násobok základného bodového ohodnotenia vzhľadom na zdravotný stav navrhovateľky 2/ je neprimerane vysoké. Zdravotný stav navrhovateľky 2/ je ustálený a nepredpokladá sa vážnejšie zhoršenie. Z doplnku k znaleckému posudku č. 40/2007 zo dňa 28. 09. 2010 v súvislosti

s mimoriadnym zvýšením za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia týkajúce sa navrhovateľky 2/ vyplynulo, že za ustálenie zdravotného stavu možno určiť rok 2008 a to v období medzi vypracovaným posudkom MUDr. P. (rok 2005) a vyšetreniami, ktoré vykonal ústav dňa 15. 02. 2008 v rámci dostupných informácií zo zdravotnej dokumentácie a podľa vyšetrení zo dňa 2008 išlo o stav trvalý a pokiaľ ide o ustálenie bolestného, bol určený deň 16. 04. 2007.

Nepopieral intenzitu prežitej bolesti navrhovateľky 2/ v súvislosti s nehodou, operáciami a následnou liečbou a rehabilitáciami, avšak mal za to, že toto zvýšenie bolestného na 30-násobok základného bodového ohodnotenia je neprimerane vysoké. Zranenia navrhovateľky 2/ vyhodnotil MUDr. Q. P., primár Ortopedicko-traumatologickej kliniky MFN Martin, ktorý základnú výšku bolestného ohodnotil 1651,25 bodov a sťaženia spoločenského uplatnenia 2080 bodov. Bolestné bolo znaleckým posudkom zvýšené z pôvodne určeného základného bodového ohodnotenia vo výške 1651,25 bodov o 2116,75 bodov v súvislosti s bolestivejším spôsobom liečby ako opakované infúzie, transfúzie, injekčná liečba a bolestivejšie vyšetrovacie metódy, viaceré operácie a reoperácie, takže celkový počet bodov bolestného bol ustálený na 3768 bodov. Teda už vo zvýšení bolestného znalcom boli zohľadnené opakované operácie a reoperácie, bolestivé vyšetrovacie metódy, injekčná liečba atď., ktoré navrhovateľke 2/ spôsobovali bolesť a ktorú musela navrhovateľka 2/ pretrpieť. Odporca 1/ mal za to, že ďalšie zvýšenie odškodnenia za priznané bolestné by nemalo byť odôvodnené tými skutočnosťami, ktoré už podmienili zvýšenie základného bodového ohodnotenia za bolesť. Navyiac, v posudku znalec neuviedol, že navrhovateľka 2/ by bola prežívala v súvislosti s poškodením zdravia zvlášť mučivé stavy a bolesť jej spôsobovala zvlášť mučivé útrapy, ktoré by mali odôvodniť mimoriadne zvýšenie bolestného a ani navrhovateľka 2/ v konaní nepreukazovala mieru bolestí, ktoré prežívala a prežíva v súvislosti s poškodením zdravia, ktorých intenzita by mala odôvodňovať mimoriadne zvýšenie bolestného stanovené nad rámec, ktorý stanovil znalec.

V zmysle ust. § 7 ods. ods. 2 a 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia platnom v znení novely č. 19/1999 Z. z.:

„Celková výška odškodnenia - za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného odškodnenia na zdraví nesmie presiahnuť sumu 240.000,- Sk; z toho odškodnenie za bolesť nesmie presiahnuť sumu 12.000,- Sk.

V prípadoch hodných osobitého zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2.“

Prvostupňový súd rozsudkom zvýšil náhradu za bolesť určenú základným bodovým ohodnotením na 30 násobok, t. j. sumu vo výške 111.372,24 eur, čo predstavuje 67 %-né zvýšenie výšky bolestného určenej podľa prvotného základného bodového ohodnotenia určeného MUDr. Q. P. v počte 1651,25 bodov.

Na základe vyššie uvedeného sa odporca 1/ nestotožnil s rozhodnutím súdu I. stupňa, ktorým zvýšil bolestné na 30 násobok základného bodového ohodnotenia bolestného.

Súdom priznanú výšku odškodného za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 15-násobku základného bodového ohodnotenia, považoval za neprimerané. Mal za to, že už samotné bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré bolo určené 2080 bodmi zohľadňuje nepriaznivé dôsledky, ktoré navrhovateľka 2/ utrpela v dôsledku nehody a ktoré obmedzili uspokojovanie jej životných i spoločenských potrieb a obmedzili možnosť jej spoločenského, kultúrneho, športového vyžitia, či pracovného uplatnenia. Odporca 1/ nepopieral negatívne následky, ktoré navrhovateľke 2/ vznikli v súvislosti s nehodou, obmedzenia a sťaženie i jej života a spoločenského uplatnenia, avšak zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na 15-násobok základného bodového ohodnotenia považuje za neprimerané, nakoľko navrhovateľke 2/ sa síce znížili možnosti spoločenského uplatnenia, avšak nezanikli úplne. Navrhovateľka 2/ je mobilná, nie je odkázaná pri pohybe na pomoc iných. Napriek vyjadreniam navrhovateľky 2/, že v dôsledku zranení nemôže počať dieťa sa stala matkou a porodila dieťa, o ktoré sa stará. Nie je úplne invalidná, spočiatku bola zaradená do značného ťažkého zdravotného postihnutia, avšak rozhodnutím zo dňa 12. 01. 2006 bol stupeň zaradenia navrhovateľky 2/ zmenený do mierneho stupňa zdravotného postihnutia. To znamená, že jej zdravotný stav sa vyvíja pre ňu priaznivým spôsobom. Nie je vylúčená zo spoločenského života, rodinného života, ani pracovného života. Napriek tejto skutočnosti odporca 1/ považoval zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na

8-násobok základného ohodnotenia za primerané vzhľadom k obmedzeniam, ktoré navrhovateľka 2/ musí v dôsledku zlého zdravotného stavu znášať.

V zákonnej lehote proti rozsudku podal odvolanie i vedľajší účastník na strane odporcov. Navrhol rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zmeniť a priznať navrhovateľke 2/ odškodnenie bolestného vo výške 55.088,63 eur a v prevyšujúcej časti tohto nároku žalobu zamietnuť. Zároveň si uplatnil i právo na náhradu trov odvolacieho konania spočívajúce v zaplatenom súdnom poplatku za odvolanie.

Uvádza, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd pri odškodňovaní bolestného vychádzal z nasledujúceho výpočtu:

$1.651,25 \text{ bodov} \times 30,- \text{ Sk} = 113.040,- \text{ Sk} \times 30 \text{ násobok} = 3.391.200,- \text{ Sk} - 36.000,- \text{ Sk} = 3.355.200,- \text{ Sk} = 111.372,24 \text{ eur}.$

Vyhláška č. 32/1965 Zb., podľa ktorej si navrhovateľka 2/ uplatňuje nárok síce stanovuje výšku sumy, do ktorej môže byť bolestné najviac odškodnené, avšak v skutočnosti nie je vylúčená možnosť prekročenia tejto určenej výšky a tiež nie je vylúčené, aby súd v skutočne odôvodnených prípadoch priznal aj zvýšenie odškodnenia lekársky stanoveného ohodnotenia bolestného. Toto zvýšenie však musí byť osobitne odôvodnené a môže byť priznané iba v prípade, ak preukázateľne pri poškodení zdravia znášal poškodený zvlášť mučivé stavy a bolesť mu spôsobovala zvlášť mučivé útrapy, ktoré nie je možné vyjadriť podľa zásad uvedených v § 6 ods. 2 vyhlášky (rozsudok NS SR publikovaný v Zo súdnej praxe pod č. 72, roč. 1996)

Zvýšenie odškodnenia za priznané bolestné nemôže byť odôvodňované skutočnosťami, ktoré podmieňujú zvýšenie odškodnenia za priznané sťaženie spoločenského uplatnenia. Na rozdiel od zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, pri náhrade za bolesť je rozhodujúcou podmienkou určenia výšky lekárske hodnotenie. Iba v skutočne odôvodnených prípadoch, ktoré boli vyššie naznačené, môže súd za bolestné priznať aj vyššiu náhradu, než ktorá by prislúchala podľa počtu priznaných bodov lekárske hodnotením (R 48/2004).

V tejto súvislosti poukázal na tú skutočnosť, že bolesť má rôzne formy, kvality, charakter, trvanie a intenzitu. Vnímanie bolesti a reakcie na ňu sú výsledkom množstva zložitých interakcií. V týchto interakciách je veľmi významný subjektívny faktor, t. j. osobnosť vo všetkej komplexnosti človeka, ktorý bolesťou trpí. Existuje nespočetný počet typov kombinácií kvantít jednotlivých častí vnímania bolesti. Preto jeden jedinec môže ten istý bolestivý podnet prežívať oveľa intenzívnejšie a iným spôsobom, ako iný jedinec. V roku 1992 bola v odbornej literatúre uverejnená jedna škála intenzity bolesti, v ktorej pacient hodnotí bolesť 5-timi stupňami: 1/ bez bolesti; 2/ malá bolesť; 3/ stredná bolesť; 4/ silná bolesť; 5/ horšia už nemôže byť.

Podľa odbornej literatúry k faktorom zodpovedným za intraindividuálne a interindividuálne rozdiely vnímania bolesti patria: 1/ sociálna a kultúrna úroveň; 2/ temperament; 3/ stav vedomia: supervirgilita zvyšuje vnímavosť, hlboká kóma ju odstraňuje; 4/ tréning. Výchova a cvičenie vedú k znášaniu bolesti; 5/ predchádzajúca skúsenosť; 6/ sústredenosť; 7/ emócie; 8/ sugescia.

Tieto faktory majú väčší význam pri určovaní druhu, dávky a spôsobu podávania analgetík, ako pohlavie, vek, hmotnosť a klinický stav pacienta.

Poskytnutie tzv. bolestného takisto nemožno chápať ako inštitút, ktorého cieľom by malo byť odškodniť poškodeného za zníženie jeho schopnosti nadobúdať majetok, keďže tento cieľ sa pri škode na zdraví dosahuje prostredníctvom inštitútu náhrady za stratu na zárobku podľa ustanovenia § 445 a nasl. Občianskeho zákonníka. Inštitút odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia by teda mal odškodniť poškodeného za tie straty, ktoré sa nedotýkajú jeho majetku, resp. schopnosti nadobúdať majetok.

Peňažné náhrady priznané ako odškodnenie nemajú charakter reštitučnej alebo reparačnej, ale satisfakčnej sankcie, lebo ujma na zdraví a spoločenskom uplatnení nie je škodou a preto ju ani nemožno nahradiť. Poskytnutie odškodnenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia plní funkciu zadosťučinenia a preto sa pri určovaní výšky musí spravovať inými zásadami, ako zásadami platnými pre určovanie výšky náhrady škody.

Odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia má satisfakčnú povahu, jeho účelom nie je poškodenému poskytnúť náhradu za stratu príjmu, resp. zníženie schopnosti nadobúdať majetok.

Poškodenie zdravia a z neho vyplývajúca bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia nezasahuje do majetkovej sféry poškodeného, a preto v podstate nie je vyčísliteľné takým spôsobom, ako tomu je v prípade poškodenia majetku na základe všeobecných zásad obsiahnutých v Občianskom zákonníku. Bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia je osobnou nemajetkovou ujmu, ku ktorej dochádza porušením osobno-právnych vzťahov, konkrétne práva na život a práva na zdravie, ktorá sa neprejavuje v majetkovej sfére, preto nie je možné uvedenie do predošlého stavu (reštitúcia). Nemajetkovú ujmu rovnako ani nemožno napraviť peňažným plnením (reparácia). Nie je možné napraviť, resp. nahradiť, ujmu spôsobenú poškodením zdravia, a to ani poskytnutím peňazí v akejkoľvek výške, keďže v peniazoch, resp. iných majetkových hodnotách, je takáto ujma nevyjadriteľná. Účelom odškodnenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia nie je v prípade poškodenia zdravia škodu poškodenej osobe nahrádzať, čo je cieľom samostatných inštitútov náhrady za stratu zárobku (§ 445 Občianskeho zákonníka a nasl.), náhrady za stratu na dôchodku (§ 447a Občianskeho zákonníka) a náhradou liečebných nákladov (§ 449 Občianskeho zákonníka), ale cieľom tohto inštitútu je poskytnutie zadosťučinenia. Práve preto nárok na odškodnenie bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia zaniká smrťou poškodeného (§ 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

V prípade bolestného z obsahu znaleckého posudku nevyplývajú okolnosti opodstatňujúce právny záver, že by navrhovateľka pociťovala osobitne mučivé (bolestivé) stavy, ktoré by odôvodňovali mimoriadne zvýšenie odškodnenia bolestného podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. až na 30 násobok. V doterajšom konaní nebolo vykonané dokazovanie, ktorým by navrhovateľka preukázala mieru bolestivosti úrazového deja, bolesti liečby, bolestivosti operácií ako aj následnej rehabilitačnej liečby. V tomto smere navrhovateľka 2/ neunesla dôkazné bremeno.

Z obsahu vykonaného znaleckého dokazovania síce vyplýva, že navrhovateľka 2/ utrpela polytraumu a v prípade niektorých položiek znalec využil právo zvýšiť základné bodové ohodnotenie bolestného o 50 % resp. o 100 %, bližšie však miera bolestivosti, faktorov podieľajúcich sa na jej vnímaní (najmä stav vedomia, podávanie analgetík) nebola v súdnom konaní nikdy objektivizovaná v takom rozsahu, aby ju bolo možné posúdiť.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sa nestotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu o primeranosti až 30-násobného odškodnenia bolestného.

Navrhovateľka 2/ vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcu 1/ a vedľajšieho účastníka na strane odporcov navrhla rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

Uvádza, že okresný súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie a z vykonaných dôkazov správne ustálil skutkový stav vo vzťahu k veci rozhodnutej čiastočným rozsudkom, teda k otázke výšky náhrady vecnej škody, uplatnenému nároku žalovanej na zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia súdom, podľa § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/65 Zb. Podľa jej názoru odvolania oboch účastníkov konania sú po obsahovej stránke zhodné s ich doterajšími prednesmi na pojednávaní pred prvostupňovým súdom, s ktorými sa okresný súd v odôvodnení svojho čiastočného rozsudku dostatočne vypořiadal.

Bola toho názoru, že súd I. stupňa správne rozhodol, ak na náhradu prisúdených nárokov zaviazal odporcov 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne, pričom svoje rozhodnutie oprel o vykonané dôkazy a toto aj riadne odôvodnil.

Nemožno nič vyčítať súdu ani v rozhodnutí, ktorým určil zvýšenie náhrady za bolesť vo výške 30-násobku základného bodového hodnotenia a sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 15-násobku základného bodového hodnotenia. Takéto zvýšenie považoval za primerané, vychádzajúce zo správnej úvahy súdu opretej o vykonané dôkazy.

Okresný súd okrem vykonaných dôkazov, najmä znaleckých posudkov, výsluchu znalca vychádzal aj z uznesení krajského súdu, ktorý v uzneseniach, ktorými zrušoval predchádzajúce rozsudky okresného súdu, jednoznačne vyslovil svoj názor, že zvýšenie základného bodového hodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia u navrhovateľky 2/ o 8-násobok priznaný prechádzajúcimi

rozsudkami okresného súdu nie je dostačujúci vzhľadom na prežitú bolesť a mieru obmedzenia v obvyklom živote - sťažení spoločenského uplatnenia ktoré nároky sú v priamej a príčinnej súvislosti s utrpenými zraneniami pri dopravnej nehode.

Súd podrobne v odôvodnení rozsudku rozobral dôvody svojho rozhodnutia s poukázaním na množstvo medicínskych zákrokov, ktorým sa musela navrhovateľka 2/ podrobiť v dôsledku utrpených zranení, ktoré z hľadiska intenzity prežívaných bolestí navrhovateľkou 2/ možno považovať tieto za „mučivé“. V tejto súvislosti poukázala na závery znaleckého posudku MUDr. Q. P. a zároveň aj znalecký posudok č. 40/2007 Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, lekárskej fakulty, ohľadne bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľky 2/, ohľadne operácii a reoperácii, ktoré bola nútená následkom dopravnej nehody a spôsobeným úrazom podstúpiť.

Nesúhlasila s tvrdeniami odporcu 1/ v odvolaní, kde namieta výšku zvýšenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia priznanú súdom poukazujúc na to, že zdravotný stav navrhovateľky 2/ je „údajne ustálený a nepredpokladá sa vážnejšie zhoršenie“. Zo záverov znaleckého posudku č. 40/2007 Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, odpovede na otázku č. 1 (str. 10 posudku posledný odsek) vyplýva: „...Zdravotný stav navrhovateľky L. Z. považujeme za trvalý, medicínsky ďalej neovplyviteľný a nie je predpoklad zlepšenia jej zdravotného stavu, ani zlepšenia trvalých následkov na zdraví menovanej, ktoré utrpela pri dopravnej nehode. Naopak možno očakávať zmeny v zdravotnom stave v zmysle možných komplikácií a zhoršenia zdravotného stavu po výmene pravého bedrového kĺbu endoprotézou, a to najskôr v zmysle uvoľnenia protézy, nutných reoperácii (s časovým odstupom niekoľkých rokov od implantácie). Toto je medicínske stanovisko znalcov...“.

Navrhovateľka 2/ bola toho názoru, že odvolanie odporcu 1/, ako aj odvolanie vedľajšieho účastníka a nimi uvádzané dôvody odvolania nie sú dôvodné. Rozhodnutie okresného súdu považovala za vecne správne vychádzajúce z vykonaných dôkazov a správneho ustálenia skutkového stavu ako aj zaujatého názoru na výšku priznaného zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a vecnej škody.

Odporca 1/ sa písomne vyjadril k odvolaniu vedľajšieho účastníka na strane odporcov.

Stotožnil sa s jeho odvolaním a mal za to, že zvýšenie bolestného na 30-násobok základného bodového ohodnotenia vzhľadom na zdravotný stav navrhovateľky 2/, je neprimerane vysoké. Zdravotný stav navrhovateľky 2/ je ustálený a nepredpokladá sa vážnejšie zhoršenie. Z doplnku k znaleckému posudku č. 40/2007 zo dňa 28. 09. 2010 v súvislosti s mimoriadnym zvýšením za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia týkajúce sa navrhovateľky 2/ vyplynulo, že za ustálenie zdravotného stavu možno určiť rok 2008 a to v období medzi vypracovaným posudkom MUDr. P. (rok 2005) a vyšetreniami, ktoré vykonal ústav dňa 15. 02. 2008 v rámci dostupných informácií zo zdravotnej dokumentácie a podľa vyšetrení zo dňa 2008 išlo o stav trvalý a pokiaľ ide o ustálenie bolestného, bol určený deň 16. 04. 2007.

Zranenia navrhovateľky 2/ vyhodnotil MUDr. Q. P., primár Ortopedicko-traumatologickej kliniky MFN Martin, ktorý základnú výšku bolestného ohodnotil 1651,25 bodov a sťaženia spoločenského uplatnenia 2080 bodov. Pokiaľ ide o bolestné, toto bolo navýšené o 2116,75 bodu v súvislosti s bolestivejším spôsobom liečby ako opakované infúzie, transfúzie, injekčná liečba a bolestivejšie vyšetrovacie metódy, viaceré operácie a reoperácie, takže celkový počet bodov bolestného bol ustálený na 3768 bodov. Teda už vo zvýšení bolestného boli zohľadnené opakované operácie a reoperácie, bolestivé vyšetrovacie metódy, injekčná liečba atď., ktoré navrhovateľke 2/ spôsobovali bolesť a ktorú musela navrhovateľka 2/ pretrpieť. Bolestné bolo znaleckým posudkom zvýšené z pôvodne určeného základného bodového ohodnotenia vo výške 1651,25 bodov na 2116,75 bodov. V tomto zvýšení už boli zohľadnené bolesti, ktoré musela navrhovateľka 2/ pretrpieť v súvislosti s poškodením zdravia, ďalšou liečbou a vyšetreniami. Odporca 1/ mal za to, že ďalšie zvýšenie odškodnenia za priznané bolestné by nemalo byť odôvodnené tými skutočnosťami, ktoré už podmienili zvýšenie základného bodového ohodnotenia za bolesť. Stotožnil sa s názorom vedľajšieho účastníka, že navrhovateľka 2/ neuniesla dôkazné bremeno, že by bola prežívala v súvislosti s poškodením zdravia zvlášť mučivé stavy a bolesť jej spôsobovala zvlášť mučivé útrapy, ktoré by mali odôvodniť mimoriadne zvýšenie bolestného.

Navrhovateľ 1/ a odporca 2/ sa k odvolaniam odporcu 1/ a vedľajšieho účastníka na strane odporcu písomne nevyjadrili.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podali včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 veta prvá O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa ust. § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2, § 156 ods. 3 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaniach (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a čiastočný rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.), a to z nasledovných dôvodov:

Odvolací súd po preskúmaní spisu prvostupňového súdu mal preukázané, že navrhovatelia 1/, 2/ sa návrhom, podaným na okresnom súde dňa 13. 08. 1999, voči odporcom 1/, 2/ domáhali, aby ich súd zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť im vecnú škodu a náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Navrhovateľka 2/ si ďalej uplatňovala mesačnú rentu do budúcnosti, a to do 65. roku veku, ako aj rozdiel medzi priemerným zárobkom a invalidným dôchodkom a náhradu straty na zárobok za dobu od 30. 08. 1997 do 31. 05. 2011. Pokiaľ išlo o priznanie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovatelia sa pôvodne domáhali i jeho zvýšenia na 8-násobok. V priebehu konania písomným podaním zo dňa 12. 03. 2004 a z 02. 09. 2005, obaja navrhovatelia zvýšili svoje nároky pri bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia až na 50-násobok. V zmysle poslednej vykonanej zmeny návrhu a po jej pripustení rozhodoval okresný súd rozsudkom zo dňa 14. 06. 2011 tak, že zaviazal odporcov 1/ a 2/ zaplatiť navrhovateľom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne vecnú škodu vo výške 549,38 eur, navrhovateľke 2/ z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia 26.359,29 eur do troch dní po právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku uplatneného nároku návrh navrhovateľky 2/ zamietol.

Na odvolanie navrhovateľky 2/ a odporcov 1/ a 2/ proti uvedenému rozsudku Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 8Co/328/2011-798 zo dňa 31. 05. 2012 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Považoval rozhodnutie pokiaľ sa týkalo zvýšenia bolestného s sťaženia spoločenského uplatnenia za nepreskúmateľné a odôvodnenie rozhodnutia v súvislosti so solidárnou zodpovednosťou odporcov 1/ a 2/ za nedostatočné.

Okresný súd po doplnení dokazovania v naznačenom smere o uplatnených nárokoch navrhovateľov 1/ a 2/ pokiaľ sa týkalo vecnej škody a nárokoch navrhovateľky 2/ ohľadne bolestného s sťaženia spoločenského uplatnenia rozhodol v zmysle ust. § 152 ods. 2 O. s. p. čiastočným rozsudkom.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho čo uviedli v rámci odvolacieho konania odvolatelia konštatuje, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O. s. p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na citované ust. § 219 ods. 2 O. s. p., keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. So všetkými skutočnosťami uvádzanými odvolateľmi sa náležitým a presvedčivým spôsobom vypořiadal už prvostupňový súd, ktorého rozhodnutie spĺňa všetky požiadavky kladené na zákonné rozhodnutie podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Inak povedané, prvostupňový súd sa dôsledne zaoberal so všetkými otázkami, ktoré boli v prejednávanej veci rozhodujúce vrátane tých, na ktoré poukázal odporca 1/ a vedľajší účastník na strane odporcov.

Pokiaľ odporca 1/ ako odvolací dôvod uvádzal, že v danom prípade nie je zodpovedný za škodu spôsobenú pri dopravnej nehode, ale je to prevádzkovateľ vozidla, teda odporca 2/, odvolací súd v

tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Ro NS ČR zo dňa 17. 01. 2008 sp. zn. 32 Cdo 2837/2006 - ak za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá prevádzkovateľ tohto dopravného prostriedku (§ 427), nie je tým vylúčená zároveň zodpovednosť vodiča motorového vozidla za škodu, ktorú spôsobil pri tej istej škodovej udalosti poškodenému porušením právnej povinnosti (§ 420). Ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka o osobitnej zodpovednosti nie je vo vzťahu k všeobecnej zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka ustanovením špeciálnym, ale obe skutkové podstaty stoja vedľa seba. Poškodený sa tak môže domáhať škody voči prevádzkovateľovi dopravného prostriedku podľa § 427 Občianskeho zákonníka na základe objektívneho princípu a proti vodičovi dopravného prostriedku podľa § 420 Občianskeho zákonníka na základe zodpovednosti založenej na predpokladanom zavinení.

V danom prípade sa jedná o obdobný prípad a preto správne okresný súd rozhodol, keď zaviazal odporcov 1/ a 2/ solidárne zaplatiť škodu spôsobenú dopravnou nehodou, ktorú spôsobil odporca 1/ ako vodič vozidlom, ktoré patrilo právnomu predchodcovi odporcu 2/ ako prevádzkovateľovi.

Pokiaľ sa týkalo namietaného zvýšenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu a považoval u navrhovateľky 2/ za opodstatnené zvýšenie bolestného na 30-násobok, pričom prihliadol na vytrpené bolesti a počet operácií. Mal za to, že aj keď je bolesť subjektívnou kategóriou vzhľadom na popis priebehu operačných zákrokov v znaleckých posudkoch ako aj popis operácií vyplývajúcich z výpovede znalca boli u navrhovateľky 2/ zvlášť bolestivé. Bolesti u navrhovateľky 2/ museli byť tlmené medicínskymi postupmi (anestéza, analgetiká), pričom bolesti následkom úrazu aj napriek uskutočneným operáciám máva navrhovateľka 2/ stále. Odvolací súd sa stotožnil aj so zvýšením odškodnenia na sťaženie spoločenského uplatnenia u navrhovateľky 2/, považoval zvýšenie na 15-násobok za primerané vzhľadom na mieru jej obmedzení v obvyklom živote.

Odvolací súd na záver poukazuje na to, že odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia sú náhradou tzv. nemateriálnej ujmy a majú slúžiť na to, aby si postihnutý mohol obstarat' náhradné pôžitky na vyrovnanie prežitých a prežívaných utrpení, strastí a obmedzení v živote a tieto v danom prípade boli v konaní preukázané. Priznané sumy preto sú adekvátne.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v konečnom rozhodnutí vo veci.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.